

Raport

Marta Kamel

Polskie biura podróży zajmujące się organizacją wyjazdów dla dzieci o charakterze turystyki kulturowej.

Wprowadzenie

Celem opracowania raportu na temat biur podróży zajmujących się organizacją wyjazdów dla dzieci o charakterze turystyki kulturowej, było zebranie informacji oraz przedstawienie stanu tego rodzaju oferty w Polsce. Jak wynika z raportu Instytutu Turystyki w Warszawie na temat Aktywności turystycznej dzieci i młodzieży w 2010 roku, dzieci i młodzież to osoby, które podróżują częściej niż inne grupy turystów. Ma on być w założeniu źródłem informacji dla szkół, organizacji społecznych oraz rodziców, chcących zamówić podróże dla dzieci o charakterze kulturowym. Ma także ukazać najpopularniejsze destynacje tego typu podróży dla dzieci. Za kryterium uznania wycieczki jako tej przeznaczonej dla dzieci przyjęto formę jej zatytułowania w ofercie danego biura jako „wycieczka szkolna”. Drugim istotnym czynnikiem klasyfikacji danej oferty dla dzieci było posiadanie przez ową ofertę cech podróży kulturowej. Według powszechnie przyjmowanej definicji¹ nazwą turystyki kulturowej możemy określić te wszystkie grupowe lub indywidualne wyprawy o charakterze turystycznym, w których spotkanie uczestników podróży z obiektami, wydarzeniami i innymi walorami kultury wysokiej lub popularnej albo powiększenie ich wiedzy o organizowanym przez człowieka świecie otaczającym jest zasadniczą częścią programu podróży lub stanowi rozstrzygający argument dla indywidualnej decyzji o jej podjęciu lub wzięciu w niej udziału. Jednak jak podkreślają sami organizatorzy wyjazdów dla dzieci, pomimo że w ich programach jest dużo elementów związanych z kulturą i turystyką kulturową, nie używają oni pojęcia „turystyka kulturowa” bezpośrednio w ofercie dla dzieci. Uważają oni ten zwrot za zbyt poważny i encyklopedyczny jak na nazwę lub program oferty skierowanej dla dzieci. Dlatego w raporcie uwzględniono te biura, których programy wycieczek szkolnych były ukierunkowane w zasadniczej części na walory kulturowe.

Metodologia

Na potrzeby raportu zapoznano się z literaturą fachową, dokonano przeglądu stron internetowych oraz przygotowano ankiety dotyczące organizacji wycieczek szkolnych, które wysłano do biur podróży posiadających w swojej ofercie tego typu wyjazdy dla dzieci. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankietowym dotyczyły: profilu działalności biura, rodzaju organizowanych wycieczek dla dzieci (krajowe, zagraniczne), form organizowanych wycieczek (obozy tematyczne, wycieczki do miast, warsztaty edukacyjne itp.), najpopularniejszych destynacji, ilości grup obsługiwanych rocznie przez biuro, przeciętnego czasu trwania wycieczki w dniach, typu wykorzystywanych obiektów noclegowych oraz środków transportu, przeciętnej ceny wycieczki. Dane uzyskano w czerwcu i lipcu 2012 roku.

Raport podzielono na dwie zasadnicze części:

I. Biura specjalizujące się w turystyce dla dzieci

II. Biura posiadające ofertę wyjazdów dla dzieci, która stanowi jedną z gałęzi ich oferty

¹ Mikos von Rohrscheidt 2008

Wyniki analizy

I. Biura specjalizujące się w turystyce dla dzieci (dla tych biur turystyka dzieci jest głównym obszarem działalności)

Lp.	Nazwa biura	Siedziba biura
1.	Biuro Podróży Jans Travel	Warszawa
2.	„Geoda” Bartłomiej Krygicz	Wrocław
3.	Studenckie Biuro Turystyczne „Bill”	Gdańsk
4.	Biuro Turystyki Aktywnej Kompas	Gdańsk
5.	„Guru”	Sopot
6.	Biuro Turystyki Activ Jaris Travel	Bydgoszcz
7.	„Relaks” Firma Rekreacyjno-Turystyczna M.P. Adamczak	Poznań
8.	Kogis Portal Turystyki Dziecięcej	Warszawa
9.	Biuro Usług turystycznych „Lubczyk”	Poznań
10.	Biuro Turystyki i Sportu Maka Tour Marek Kamiński	Poznań
11.	Biuro Usług Turystycznych „BUT”	Warszawa
12.	Biuro Turystyczno-Handlowe „Zlot”	Czosnów
13.	Firma Usługowo-Turystyczna „Gunar”	Jastrzębie Zdrój
14.	„Wycieczkowicz” Usługi Turystyczne	Góra Kalwaria
15.	Biuro Podróży Amer-Tour	Inowrocław
16.	Travel Exchange&Education	Katowice
17.	Biuro Przewodników po Krakowie „Sowa”	Kraków
18.	Biuro Turystyczne Piotrek-Tour	Wrocław
19.	Biuro Turystyczne „Prom”	Wrocław
20.	Vogue Travel	Poznań
21.	Biuro Turystyczne „Horyzont”	Poznań
22.	Biuro Podróży Polan Travel	Bielsko-Biała
23.	Biuro Podróży Hispaniola	Warszawa
24.	Biuro Turystyki Młodzieżowej „Maciej Stanisław”	Piechowice
25.	Usługi Turystyczne „Tourist Track”	Kraków
26.	Biuro Turystyki i Edukacji	Zielona Góra
27.	Biuro Podróży „Ramis”	Białystok

II. Biura posiadające ofertę wyjazdów dla dzieci, która stanowi jedną z gałęzi ich oferty

Lp.	Nazwa biura	Siedziba biura
1.	Biuro Podróży Fokus	Warszawa
2.	„TVK” Biuro Podróży Elżbieta Zjawiona	Wrocław
3.	Biuro Usług Turystycznych „Korsarz”	Poznań
4.	Biuro Usług Turystycznych „Robinson”	Kraków
5.	Biuro Podróży i Centrum Edukacji Turystycznej „Guide Service”	Warszawa
6.	Biuro Podróży EcoTravel	Kraków
7.	Culture Art. Travel – Kultura Sztuka Podróże Biuro Turystyczno-Wydawnicze	Warszawa
8.	Gaudeamus Travel Agency	Kraków
9.	Biuro Turystyczne B.T. Magellan	Szczecin
10.	Biuro Turystyczne „Project”	Gorzów Wielkopolski

Najwięcej biur zajmujących się organizacją turystyki dla dzieci znajduje się w dużych ośrodkach miejskich, są to zwykle stolicy województw (zwykle w danym mieście znajduje się kilka biur zajmujących się turystyką dla dzieci), jednak zdarzają się też biura w mniejszych

miastach jak Jastrzębie Zdrój czy Piechowice. Prawie wszystkie biura oferują wycieczki zarówno krajowe jak i zagraniczne (często programy wycieczek zawierają krajowe i zagraniczne atrakcje, taką ofertę posiada np. Studenckie Biuro Turystyczne „Bill”). Gaudeamus Travel Agency specjalizuje się w zagranicznych wycieczkach szkolnych. Biura obsługują także małych turystów z zagranicy (Biuro Podróży Polan Ravel, Kogis Portal Turystyki Dziecięcej), jednak takich grup jest zdecydowanie mniej niż grup krajowych. Oferty wycieczek są skierowane zarówno do zorganizowanych grup szkolnych jak i dla dzieci indywidualnych. Formy imprez turystycznych oferowanych przez biura dla dzieci są różnorodne, poza tradycyjnymi wycieczkami szkolnymi (jedno lub kilkudniowymi) z przewodnikiem, w czasie których zwiedza się dane miasto, są oferty które poza bogatym elementem kulturowym, zawierają także (istotne dla dzieci) elementy aktywności fizycznej (gry ruchowe) oraz elementy warsztatowe (w czasie których dzieci mogą wykazać się swoimi zdolnościami artystycznymi), należą do nich: zielone szkoły, kolonie, obozy, wycieczki tematyczne, warsztaty edukacyjne, obozy fabularne, obozy językowe, eventy szkolne, rajdy terenowe z fabułą. Przedział wiekowy obejmujący ten rodzaj turystyki to 6-19 lat (przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum oraz szkoła średnia). Niektóre biura wskazują przedział wiekowy lub etap edukacji, dla którego przeznaczona jest dana wycieczka. Średni czas trwania wycieczki to zwykle 3-4 dni, natomiast obozy trwają przeciętnie 11-12 dni. Szacunkowa średnia cena: wycieczki krajowej to 350 PLN, wycieczki zagranicznej to 600 PLN, obozu to 1400 PLN, obozu zagranicznego to 2500 PLN. Cena wycieczki czy obozu jest także zależna od liczebności grupy, minimalna liczebność grupy to zwykle 30 dzieci, jednak średnia ilość to 45 dzieci. Najczęściej wykorzystywanymi obiektami noclegowymi są: pensjonaty, ośrodki kolonijne, schroniska młodzieżowe, w zagranicznych wyjazdach popularne są hotele **/***. Natomiast najpopularniejszym środkiem transportu jest autokar, sporadycznie może być to pociąg lub samolot (jednak w tym wypadku cena wycieczki jest wyższa). Średnia liczba grup dzieci obsługiwanych w ciągu roku przez jedno biuro to ok. 200. Najpopularniejsze destynacje dziecięcej turystyki są związane z największymi ośrodkami miejskimi, parkami narodowymi, czy regionami o dużym skupisku zabytków, są to także obszary nadmorskie, górskie, czy znajdujące się nad jeziorami, gdzie programy dla dzieci łączą elementy kultury oraz poznawanie przyrody. Jak można zaobserwować na mapie 1 zdecydowanie mniej popularne są takie regiony jak: Pomorze Zachodnie, Podlasie, Lubelszczyzna, Mazowsze. Wśród podróży zagranicznych (które skupiają się tylko na krajach europejskich) przeważają wyjazdy do krajów sąsiadujących z Polską oraz do Francji, Włoch czy Grecji.

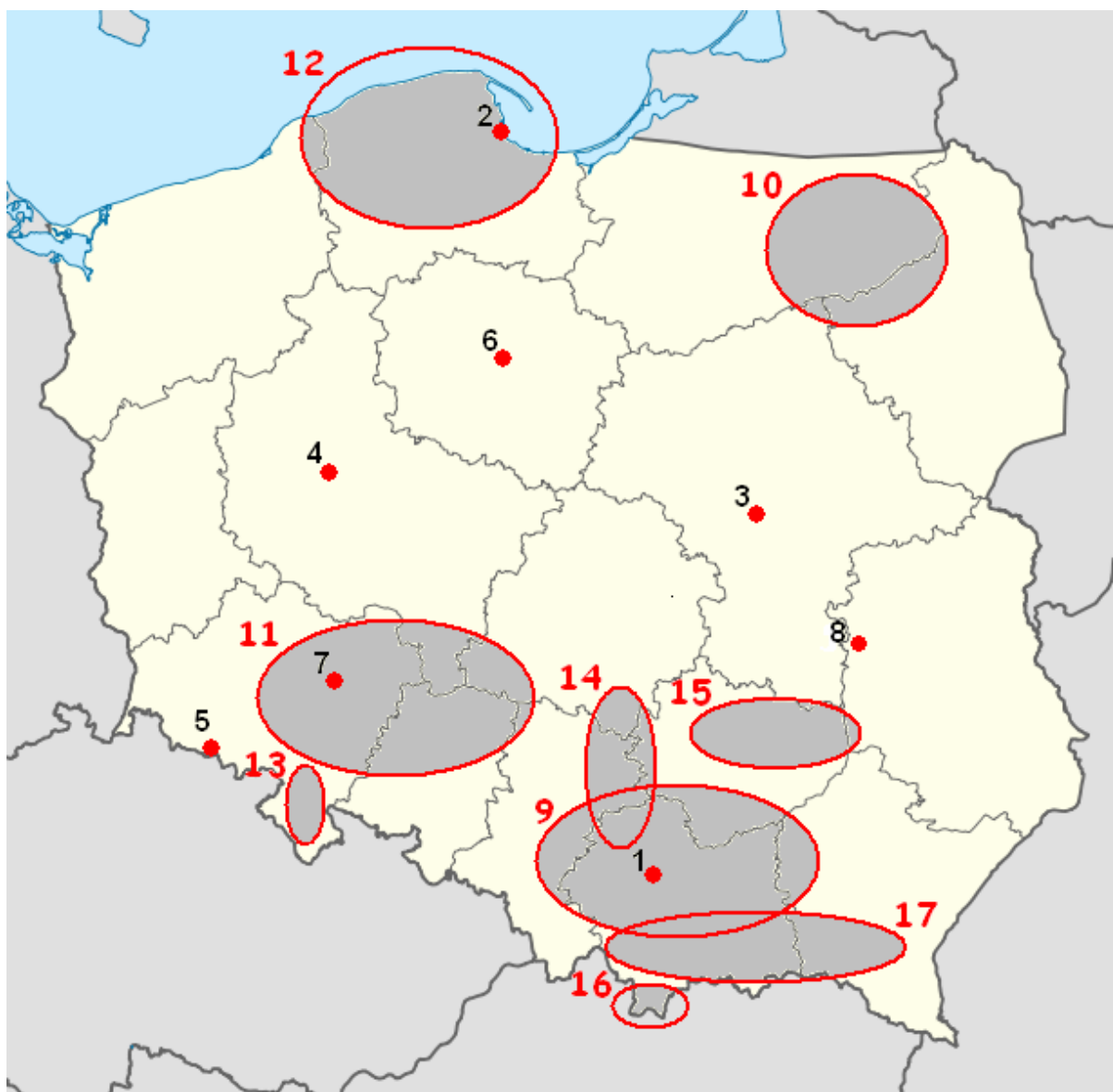
Najpopularniejsze miasta to: Kraków [1]², Trójmiasto [2], Warszawa [3], Poznań [4], Karpacz [5], Toruń [6], Wrocław [7], Kazimierz Dolny [8]

Najpopularniejsze szlaki to: Szlak Piastowski, Szlak Orlich Gniazd, Szlak Zamków Krzyżackich

Najpopularniejsze regiony to: Małopolska [9], Mazury [10], Dolny Śląsk [11], Pomorze Gdańskie [12], Kotlina Kłodzka [13], Jura Krakowsko-Częstochowska [14], Góry Świętokrzyskie [15], Tatry [16], Beskidy [17]

Najpopularniejsze zagraniczne destynacje to: Niemcy (Berlin), Czechy (Praga), Litwa (Wilno), Ukraina (Lwów), Austria (Wiedeń), Włochy, Francja, Grecja, Anglia, Chorwacja

² Numery w nawiasie odpowiadają numerom na mapie, które oznaczają dane miasto lub region

Mapa 1. Najpopularniejsze miasta i regiony Polski w turystyce dziecięcej

Podsumowanie

Przeprowadzona analiza pokazuje, iż na polskim rynku turystycznym nie funkcjonuje żadne biuro specjalizujące się w turystyce kulturowej dzieci. Może to mieć związek ze szczególnymi wymaganiami, których wymaga organizacja programów podróży kulturowych oraz z faktem, iż dzieci należą do specyficznej grupy odbiorców (ich poziom zapamiętania informacji i koncentracji jest ograniczony ze względu na ich wiek, dlatego różnego rodzaju formy przekazywania wiedzy, np. oprowadzenie z przewodnikiem musi być znacznie skrócone w porównaniu z oprowadzaniem osób dorosłych). Mimo że znaczna ilość biur posiada oferty dla dzieci, w których jest sporo elementów turystyki kulturowej (wizyty w muzeum, zwiedzanie miast z przewodnikiem, spektakle teatralne dla dzieci), nie są one tak nazywane. Programy dla dzieci zawierają elementy form klasycznej turystyki kulturowej (turystyka dziedzictwa kulturowego, turystyka muzealna, turystyka literacka, turystyka eventowa). Biuro Jaris Travel posiada osobną zakładkę eventy szkolne, co może być pewną specjalizacją w jednej z form turystyki kulturowej. Także biuro podróży Ramis specjalizuje się w jednej z form turystyki kulturowej, a dokładniej w organizacji wyjazdów na przedstawienia teatralne (turystyka teatralna w ramach turystyki eventowej³). Bardzo

³ Buczkowska 2008

popularną formą turystyki kulturowej są podróże tematyczne (określonym szlakiem, np. Szlak Piastowski, Szlak Orlich Gniazd) oraz turystyka miejska (wycieczki do ważnych ośrodków miejskich, np. Kraków, Warszawa, Gdańsk, Poznań). Znaczna część wyjazdów dla dzieci ma formę turystyki kulturowo-przyrodniczej, czyli oprócz walorów kulturowych znaczącym elementem wyprawy jest także poznanie walorów przyrodniczych (np. parki narodowe, rezerваты). Innym istotnym elementem ofert dla dzieci są warsztaty, które występują w wielu programach wycieczek lub też są osobną ofertą biura. Takie przedsięwzięcia można nazwać kulturową turystyką kreatywną⁴, czyli taką która pozwala na zdobywanie nowych umiejętności. Jest wiele biur specjalizujących się w turystyce dzieci jednak nie sprzedają one swoich ofert pod nazwą – turystyka kulturowa. Ze względu jednak na coraz większe zainteresowanie rynku oraz potencjalnych odbiorców tym rodzajem turystyki, warto wprowadzić do programów nazwę dziecięcej turystyki kulturowej.

Literatura

- Buczowska K. 2008, *Turystyka kulturowa. Podręcznik metodyczny*, AWF w Poznaniu
Kazimierczak M. 2010 (red.), *Współczesne podróże kulturowe*, AWF w Poznaniu
Łaciak J. 2011, *Aktywność turystyczna dzieci i młodzieży w 2010 roku*, Instytut Turystyki w Warszawie
Mikos von Rohrscheidt A. 2008, *Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy*, GWSHM Milenium w Gnieźnie

Strony internetowe wymienionych w raporcie biur podróży (data dostępu 15-17 lipca 2012)

⁴ Więcej o kulturowej turystyce kreatywnej w artykule K. Buczkowskiej w publikacji „Współczesne podróże kulturowe”